

สหประชาชาติ United Nations (UN)

เว็บไซต์ www.un.org

ที่ตั้งสำนักงาน นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

ก่อตั้งเมื่อ 26 ก.ค. 2488 และมีผลอย่างเป็นทางการเมื่อ 24 ต.ค. 2488

วัตถุประสงค์ รักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และปัญหาด้านมนุษยธรรม

สมาชิก 193 ประเทศ (ประเทศสมาชิกล่าสุดคือ เซาท์ซูดาน เข้าร่วมเมื่อ 9 ก.ค. 2554) และผู้สังเกตการณ์ 2 องค์กร (Non-member Observer States) คือ นครรัฐวาติกัน (The Holy See) และรัฐปาเลสไตน์ (State of Palestine)

เลขาธิการ นายอันโตนิโอ กูแตเรซ (António Guterres) ชาวโปรตุเกส (ดำรงตำแหน่งเมื่อ 1 ม.ค. 2560) วาระ 5 ปี

ภารกิจ สหประชาชาติ (UN) ประกอบด้วย 6 เสาหลักสำคัญ ได้แก่ เลขาธิการสมัชชาสหประชาชาติ (General Assembly) คณะมนตรีความมั่นคง (Security Council) คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council) คณะมนตรีภาวะทรัสตี (ยุติการทำงานในปัจจุบัน) และศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) นอกจากนี้ ยังมีองค์กรสำคัญภายใต้สหประชาชาติ อาทิ องค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) และองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เป็นต้น

เมื่อปี 2559 UN กำหนดให้เป็นปีแห่งการผลักดันเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) ให้บรรลุความสำเร็จภายในปี 2573 รวม 17 ข้อ ดังนี้ ขจัดความยากจน ขจัดความหิวโหย การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี การศึกษาที่เท่าเทียม ความเท่าเทียมทางเพศ การจัดการน้ำ และสุขาภิบาล พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม/นวัตกรรม/โครงสร้างพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำ เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก สังคมสงบสุข/ยุติธรรม/ไม่แบ่งแยก และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่

ยั่งยืน รวมถึงเป็นองค์กรให้ประเทศสมาชิกได้ร่วมแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนด้านความมั่นคงและสันติภาพของโลก โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลาง การแก้ไขปัญหาผู้อพยพพลัดถิ่น และการแก้ไขปัญหาอาวุธนิวเคลียร์

ภายหลังการรับตำแหน่งของนายกูแตเรซ UN ปฏิรูปองค์กรและหน่วยงานให้มีความกระชับต่อการบริหารองค์กรและงบประมาณ อีกทั้งเพิ่มบทบาทสตรีให้ได้รับตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงและมีสัดส่วนมากขึ้น ซึ่งการบริหารองค์กรในช่วงต่อไป UN มุ่งให้ความสำคัญที่สะท้อนความเป็นจริงและความท้าทายของโลกที่ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเข้มแข็งจากประเทศสมาชิก 9 ด้าน ได้แก่ สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืน รักษาความมั่นคงและสันติภาพระหว่างประเทศ พัฒนาการของภูมิภาคแอฟริกา สนับสนุนและปกป้องสิทธิมนุษยชนทุกด้าน ความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อเข้าถึงด้านมนุษยธรรม สนับสนุนความยุติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศ การปลดอาวุธ การควบคุมยาเสพติด ป้องกันอาชญากรรมต่อผู้ก่อการร้ายระหว่างประเทศ และความเข้มแข็งขององค์กรภายใต้ UN โดย UN บรรลุภารกิจสำคัญ เช่น ประสานงานและให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมเป็นงบประมาณ 22,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับผู้หนีภัยสงคราม ภาวะอดอยาก และการข่มเหงทารุณกว่า 90 ล้านคนใน 80 ประเทศ การร่วมทำงานกับประเทศสมาชิกไม่ให้อุณหภูมิโลกสูงเกิน 2 องศาเซลเซียสเกินจากค่ามาตรฐานที่ระบุไว้ในข้อตกลงจากการประชุมที่ปารีสเมื่อปี 2559 ภารกิจรักษาสันติภาพใน 4 ภูมิภาคทั่วโลก การปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนจากปฏิญญาและสนธิสัญญา 80 ฉบับ และการใช้นโยบายทางการทูตเพื่อป้องกันความขัดแย้งในกว่า 67 ประเทศ

การเป็นภาคีพันธสัญญาระหว่างประเทศที่สำคัญของไทย

ตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

- อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child-CRC)
- อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Woman-CEDAW)
- กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR)
- กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economics, Social and Cultural Rights-ICESCR)
- อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination-CERD)
- อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment-CAT)
- อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities-CRPD)
- อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance-CED)
- อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว (Convention on the Protection of the Rights of Migrants Workers and Members of their Families-CMW)

- พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) สาระสำคัญ คือ การยอมรับอำนาจของคณะกรรมการประจำอนุสัญญา ในการรับและพิจารณาข้อร้องเรียนในกรณีการละเมิดพันธกรณีภายใต้อนุสัญญา โดยผู้ร้องเรียนอาจเป็นบุคคล/กลุ่มบุคคลในนามผู้ถูกละเมิดสิทธิก็ได้ ทั้งนี้ ไทยให้สัตยาบันเมื่อ 14 มิ.ย. 2543
- พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องการขายเด็ก โสเภณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography) เป็นภาคีเมื่อ 11 ม.ค. 2549
- พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict) เป็นภาคีเมื่อ 27 ก.พ. 2549
- พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Optional Protocol to the Convention on the Rights of Persons with Disabilities-OP-CRPD) จะมีผลบังคับใช้กับไทยนับตั้งแต่ 2 ต.ค. 2559

ด้านความมั่นคง

- สนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Non-Proliferation Treaty-NPT)
- สนธิสัญญาห้ามทดลองอาวุธนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty-CTBT)
- อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี (Chemical Weapons Convention-CWC)
- อนุสัญญาห้ามอาวุธชีวภาพ (Biological Weapons Convention-BWC)
- อนุสัญญา UN ว่าด้วยการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (The Suppression of the Financing of Terrorism Convention)
- อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อปราบปรามการก่อการร้ายที่ใช้นิวเคลียร์ (International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism)
- อนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการที่กระทำบนอากาศยาน (Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft, signed at Tokyo on 14 September 1963)
- อนุสัญญาเพื่อปราบปรามการยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, signed at the Hague on 16 December 1970)
- อนุสัญญาเพื่อปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน (Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, signed at Montreal on 23 September 1971)
- พิธีสารเพื่อการปราบปรามการกระทำรุนแรงอันมิชอบด้วยกฎหมาย ณ ท่าอากาศยาน ซึ่งให้บริการการบินพลเรือนระหว่างประเทศ เพิ่มเติมอนุสัญญาเพื่อปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน (Protocol on the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving International Civil Aviation, supplementary to the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, signed at Montreal on 24 February 1988)

ด้านสิ่งแวดล้อมและอื่น ๆ ที่สำคัญ อาทิ

- อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ปี 2535 (Convention on Biological Diversity)
- อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ ปี 2514 (Ramsar Convention 1971)
- อนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมเคลื่อนย้ายและกำจัดของเสียอันตรายข้ามแดน (Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Waste and their Disposal) คุ้มครองสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากของเสียอันตรายและการป้องกันอันตรายจากสิ่งแวดล้อมในประเทศกำลังพัฒนา
- โครงการมนุษย์และชีวมณฑล (Man and Biosphere Programme-MAB) ภายใต้องค์การยูเนสโก (UNESCO) อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และดำรงรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรม ด้วยการจัดตั้งพื้นที่สงวนชีวมณฑล (Biosphere Reserve) ที่สื่อถึงความสมดุลระหว่างมนุษย์และโลกของสิ่งมีชีวิต
- อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage) ซึ่งกำหนดให้สภาระหว่างประเทศว่าด้วยโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี (International Council on Monuments and Sites-ICOMOS) พิจารณาแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม และสหภาพการอนุรักษ์โลก (International Union for Conservation of Nature-IUCN) พิจารณาแหล่งมรดกทางธรรมชาติ
- อนุสัญญา UN ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change-UNFCCC) รักษาระดับความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศให้คงที่อยู่ในระดับที่ปลอดภัย
- อนุสัญญา UN ว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention against Corruption : UNCAC ค.ศ. 2003)
- ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อ 21 เม.ย. 2559

ความท้าทายที่สำคัญของ UN ในปี 2562

ช่วงที่โลกกำลังเผชิญกับสถานการณ์และวิกฤตที่น่ากังวลและต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนในหลายภูมิภาค อีกทั้งสมาชิกยังขาดความเป็นเอกภาพ ทำให้ UN กำลังเผชิญความท้าทายด้านการบริหารจัดการภายในองค์กรมากขึ้นภายใต้งบประมาณที่จำกัด โดยนายอันโตนิโอ กูแตเรซ เลขาธิการ UN เปิดเผยเมื่อ 8 ต.ค. 2562 ว่า UN กำลังเผชิญวิกฤตขาดแคลนเงินสดที่เลวร้ายที่สุดในรอบ 10 ปี โดยขาดดุลงบประมาณจำนวน 230 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อีกทั้งยังอาจเหลืองบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานภายในสิ้น ต.ค. 2562 ทำให้ UN ต้องดำเนินมาตรการลดค่าใช้จ่ายเร่งด่วน อาทิ การลดต้นทุนการดำเนินงาน การเลื่อนประชุมและการพบปะที่ไม่เร่งด่วน ลดงานบริการใช้พลังงานอย่างประหยัด ตลอดจนจำกัดการเดินทางของ จนท. ให้เหลือเพียงกิจกรรมที่จำเป็น เป็นต้น ทั้งนี้ UN มีงบประมาณประจำปี 2561-2562 อยู่ที่ 5,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ไม่รวมงบประมาณในส่วนที่ต้องจัดสรรให้กับภารกิจรักษาสันติภาพ) ซึ่งลดลงจากงบประมาณประจำปี 2559-2560 คิดเป็นร้อยละ 5 (286 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) โดยส่วนใหญ่เป็นการลดงบประมาณด้านเทคโนโลยีข้อมูล ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง และทรัพยากรบุคคล
